

METUA, JAAN

Jüri Rumm. rahwatükk lauludega 3-es waatuses

Kuresaares [s.o. Kuressaare] : J. Metua
1925

Tartu Ülikooli Raamatukogu: A-6265

EOD - Trükise digitaalkoopia ehk e-raamatu tellimine (eBooks on Demand EOD): miljonid raamatud vaid hiireklõpsu kaugusel rohkem kui kaheteistkümnes Euroopa riigis!

Täname Teid, et valisite EOD!

Euroopa raamatukogudes säilitatakse miljoneid 15.-20. sajandi raamatuid. Kõik need raamatud on nüüd kättesaadavad e-raamatuna - vaid hiireklõpsu kaugusel 24 tundi ööpäevas, 7 päeva nädalas. Tehke otsing mõne EOD võrgustikuga liitunud raamatukogu elektronkataloogis ja tellige raamatust digitaalkoopia ehk e-raamat kogu maailmast. Soovitud raamat digiteeritakse ja tehakse Teile kättesaadavaks digitaalkoopiana ehk e-raamatuna.

Naudi oma EOD e-raamatut!

- Saa originaalse raamatu ilme ja tunnetus!
 - Saate kasutada standardtarkvara digitaalkoopia lugemiseks arvutiekraanil, suurendada pilti või navigeerida läbi terve raamatu.
 - *Otsi & leia*:* Saate kasutada üksikterminite täistekstotsingut nii ühe faili kui failikomplekti (isikliku e-raamatukogu) piires.*
 - *Kopeeri & kleebi teksti ning pilte*:* Saate kopeerida pilte ja tekstiosi teistesse rakendustesse, näiteks tekstitöötlusprogrammidesse.
- *Pole kättesaadav kõigis e-raamatutes.

Tingimused

EOD teenust kasutades nõustute Te tingimustega, mille on kehtestanud raamatut omav raamatukogu

- Tingimused: <https://books2ebooks.eu/csp/et/utl/et/agb.html>

Rohkem e-raamatuid

Seda teenust pakub juba 40 raamatukogu enam kui 12 Euroopa riigis. Otsi teenuse raames pakutavaid raamatuid: <https://search.books2ebooks.eu>
Lisainfo aadressil: <https://books2ebooks.eu/et>

JÜRI RUMM

III. JÄGU.

RAHWATÜKK LAULUDEGA 3-es WAATUSES.

J. METUA.

Authori kirjastus Kuresaares, 1925.

T. Liiw'i trükk, Kuresaares.

A 6265.

OSALISED:

4078

Jüri Rumm

Rein Möga

Mai tema tütar.

Anu Luukja perenaine

Leeni tema tütar.

Tiina Wõsaku perenaine.

Juhan tema poeg.

Wassilkin wanem mees, wenelane.

Mihkel talu sulane.

Wäike mees noor külapoiss.

Pulmarahwas.

(Soowitaw 15—20 liikmeline laulukoor.)

Tegewuse koht: Siberis, Eesti asunduses.

■■■

Käesolewa raamatu kaheksa eksemplari ostmisega omandab ostja selle näidendi ühekordse ettekande loa. Tõendus raamatute ostmise üle saata: T. Mutso teatrikirjanduse keskladu, Tallinnas.

AUTOR.

ESIMENE WAATUS.

DEKORATSIOON :

Luukja maja õu: Paremat kätt laudadega wooderdatud maja, millel eespool uks, tagapool aken. Akna lähedal wäike laud, mille taga aia pink. Tagapool käib üle näitelawa kuuse aed, keskel wärawaga. Wasakul taga, wastu aeda aia pink. Ümbruseks mets kaugelt paistwate põldudega. Suwine aeg.

I.

(Anu istub akna juures pingil, kududes sukka.)

Leeni: (Toast läbi lahtise akna. Ema, kuhu sa kirju tuspaberi panid?)

Anu: Mis sa selle paberiga siis teed?

Leeni: Kirjutan. . .

Anu: Kellele siis? . . .

Leeni: Juhani.

Anu: Juhani?! Kaugel ta on, — saate ju igapäew kokku. Aga muidugi, — kui sa tahad, — kirjaga naisterahwal julgem asjast rääkida. Wõiksid minulegi öelda kui kaugel teie wahekord siis ka on?

Leeni: Mitte midagi ei ole.

Anu: Kuidas, mitte midagi?

Leeni: Sellest sinu plaanist ei tule midagi wälja.

Anu: Mis jutt see on?!

Leeni: Ma ei wõi, ma ei taha! . . .

Anu: Mh. . . . no jah. . . ega sundust ole. Aga halb lugu on see küll.

Leeni: Ka olen ma alles liiga noor. . . .

Anu: Mida noorem seda parem. Oleksin mina ka noorelt mehele läinud siis ehk oleksid mull nüüd ka pojad

olnud — abiks ja toeks, aga nüüd. . . näed ise. . . ainult kaks naisterahvast majas.

Leeni: Küll läbi saame. Wõtame veel ühe sulase.

Anu: Ei aita siin sulased midagi. Weski seisab juba teist aastat aga põldudele sigineb umbrohi — see on sulaste töö. Ei, nii ei kesta terve see majapidamine enam kaua, — peremeest on vaja. . .

Leeni: Anna minule veel aega — lase mind walida. . .

Anu: Walida! Keda siin õige walida on. Wõi mõtled seda tundra hulgust mulle wäimeheks tuua, kellel muud warandust ei ole kui saag ja kirwes.

Leeni: Poŀe mulle meelegi tulnud.

Anu: Ja keda siis veel. Ega ometi Troikowo Andrei, — seda näikse wiimasel ajal ka õige sagedasti meie pool. Ma ei tea, on ta sellepärast kaupmees, et ta paks on, wõi sellepärast paks, et ta kaupmees on aga kohapidajat temast küll ei saa.

Leeni: Ei taha ma ka Andreit.

Anu: See on mõistlik. Aga mis on sul Juhani wastu?

Leeni: Ei midagi, ta ei meeldi minule.

Anu: Ah mis, — meeldimine see on niisugune asi, et ei maksa rääkidagi. Majasse on peremeest vaja, see on peaasi.

Leeni: Tasa! Juhan tulebki wist meile.

Anu: Siis mine pane omale ometi puhtamad riided ümber, käid hommikust saadik just kui oleks riietest puudus.

Leeni: (kaob aknalt tuppa).

2. Anu, Juhan.

Juhan: (Noormees läikiwates säärsaabastes, westi kaelaugust paistab wene kirjadega tikitud särk, tuleb wasakult). Tere päewast Luukja perenaine!

Anu: Tere! Käite nii sagedasti meilt mööda aga nii arwa astute sisse.

Juhan: Ega alati tohi tülitada.

Anu: Ei maksa tülitamisest rääkidagi. Eks istuge, — pühapäeval aega on; miks teie ema meile ei tulnud?

Juhan: Temal kodus palju toimetamisi — ja vähe aega.

Anu: Oleks wõinud ju muist muret Agafja hooleks jätta. . .

Juhan: Pole Agafjat koduski. Hommikul wara juba kadus ära.

Anu: On küll häda nende wene teenijatega, — iga kolmas päew neil püha ja igal pühapäeval simmann.

Juhan: Nii see on.

Anu: Kui weel peremees majas puudub nagu meil, siis pole kerge kohta pidada. Mõitlesin juba: kui müüks siin kõik ära ja sõidaks Eestimaale tagasi. Minu wennal seal wäike koht — lähen tema juure kas wõi anekarjaseks, aga — mure on Leeni pärast.

Juhan: Muidugi — Leeni eest peab hoolitsema. Seda ma tahtsingi rääkida, et, — Leeni on ju teie tüttar ja. . .

Anu: Ei tahaks ju oma last teise teenijaks anda kui omal koht käes on. . .

Juhan: Ja peale selle weel weski.

Anu: Kui see kõik Eestimaal oleks! . . . Oh! . . . Ei maksa meele tuletada. Leeni on siin üleskaswanud, tema ei igatse mujale. Aga mina, — igakord kui kodumaa peale mõtlen, läheb meel nukraks. Läheksin weel enne surma omakseidki vaatamata aga Leenit ei wõi ju üksinda siia jätta.

Juhan: Muidugi, — seda ma pidin ütlemagi, et Leeni on ju teie tüttar ja. . .

Anu: Ta on ju muidu tubli tüdruk — terve majapidamine temal nagu peo peal selge, aga. . .

Juhan: Kui nüüd oleks nii, et ta mehele läheks. . .

Anu: Seda olen minagi mõelnud, aga ega kedagi sundida maksa, see on noorte oma asi.

Juhan: Mis teie arwate, kui Leenile mõni tubli mees kosja tuleks, mis Leeni temale wastaks?

Anu: Tublid mehed on mõnesugused. Näituseks wana Medwedjew — saadab iga kuus kümme tünni wõid Tobolskisse, tähtis mees ja rikas ka. Ühe naise peksis surnuks — nagu räägitakse ja nüüd käib siis jälle kosja teed. Ühel heal päewal sõitis siia — kolm hobust troika ees ja hakkas rääkima, et nii ja na. . . No ei ei, . . . tublid mehed on wäga mitmesugused. Medwedjew wõiks Leenile isa olla aga mitte mees.

Juhan: Aga kui kohane mees tuleks? . . .

Anu: Mis siis weel küsida. Iga tüdruk just seda ootabki, et kohane mees kosja tuleks. Ma lähen nüüd teemasinat panema ja saadan Leeni teile seltsiks, eks jutustage siis temaga nii nagu süda tunneb. (Maija ära).

Juhan: (kohendab riideid ja uuriketti).

3. Juhan, Leeni.

Leeni: (Noor neiu eredawärwilises suwikleidis kahe allarippuwa juuksepalnikuga. Tuleb majast. Lõbusalt.) Tere! Mis uudist?

Juhan: Uudist pole midagi.

Leeni: Ikka see wana wastus. Kui mina mees oleksin ma sõidaksin seitse korda ümber Siberi ja teaksin kõigest jutustada.

Juhan: No noh! . . .

Leeni: Kas täna Troikowosse lähete?

Juhan: Ei. Mis sinna minna?

Leeni: Aga küla pidu on ju. . . Ja Troikowo tüdrukud teid just ootawadki.

Juhan: Mis minul nendest, oodaku:

Leeni: Ah! . . . nüüd tuleb mulle meele: Troikowo kaupmees Wassili lubas meile rosinaid tuua aga nüüd on ta selle wist unustanud. Kui sõidaksite sinna ja tuletaksite seda temale meele.

Juhan: Mis rosinaid ta seal. . . ma wõin teile ju ise rosinaid tuua.

Leeni: Oh ei — mis jaoks. Ega ma ainult rosinate pärast räägi. Las Wassiili sõidab meie külasse, — ta on lõbus noormees.

Juhan: Mõni lõbus. . . Lobamokk, waleworst on ta. Kergats, muud midagi.

Leeni: Aga teda saab alati naerda.

Juhan: Tüdrukutel pole muud kui saaks aga naerda. On siis elu ainult naljaks ja naermiseks. Mina aga — soowiksin teiega kord õige tõsiselt rääkida.

Leeni: Tõsiselt? Hea, siis teen ma õige tõsise näo. Noh, kas nii? Algage nüüd — ma kuulan.

Juhan: Jällegi naljatate. Teie aimate ometi, mil-
lest, ma kõneleda tahan?

Leeni: Ja ma tean: — Troikowo Natalja ilusatest silmadest.

Juhan: Ei, waid teie tulewikust.

Leeni: Kas wõite minule midagi ettekuulutada? Waadake kätt. (annab käe).

Juhan: Ma soowiksin seda kätt omale. Mis teie minule selle peale wastate?

4. Endised. Rumm.

Rumm: (Sinelis, millega sunnitöölt ära põgenes, on wasa-
kult tähelepanemata näitelawale ilmunud, wastab Juhani küsimise
peale järsku): Tere!

Leeni: (Püsti tõustes.) Tere!

Rumm: Kas siin jäi midagi pooleli wõi?

Leeni: Soldat?

Rumm: Soldat neh,

Leeni: Eestlane?

Rumm: Just nii. Kas ma eksitasin?

Juhan: Ja.

Leeni: Ei.

Rumm: Ja ja ei. Keda siin nüüd uskuda.

Juhan: Mis teie soowite?

Rumm: Kas peremees lubaks teekäijale kõhutäis
süüa ja kubu õlgi puhkamiseks?

Leeni: Tema pole mitte peremees. Meil peremeest ei olegi on ainult perenaine.

Rumm: Kas saaksin temaga rääkida?

Leeni: Ma kutsun ta kohe. (hüüab maija.) Ema tule siia!

5. Endised, Anu majast.

Anu: Kohe tulen. Noh, kuda on, kas wõin teile õnne soovida?

Rumm: Kas minule wõi?

Anu: Ah! Kes see on?

Rumm: Ärge ehmatage. Tee wiis siit mööda, kuulsin et siin Eestlased elawad, astusin sisse ja tulingi parajal ajal: see noormees siin kippus selle neuu südame kallale.

Juhan: Mis on teil minuga tegemist?!

Rumm: Ei midagi. Aga kõik aeg waatate nüüd minu poole ja neuu unustate ära, see ei ole wiisakas. (Lühike waikus.)

Juhan: Jumalaga! (wasakule ära.)

Anu: Pidage! mis see tähendab!?

Leeni: Las' teda minna.

Anu: Kes teie olete ja mis teie soovite?

Rumm: Miks teie seda nii wihaselt küsite.

Anu: (Leenile.) Tunned sina teda?

Leeni: Ei. Ta on teekäija, — palus süüa.

Anu: -- Ennast teiste asjadesse segada, — mis-sugune kroonumees nii teeb. Kus teie polk siis on?

Rumm: Ei tea. Ma kaotasin oma polgu ära.

Anu: Imelik, — ega Siberis sõda ole, et soldatid ära eksiwad. Wist ikka ise jooksite ära.

Rumm: Ja kui see ka nii oleks, mis siis? . . .

Anu: Mis see minu asi — ise oma naha eest wastutate. Teadagi, et Eestlastele kroonu kapsad ei maitse.

(Leenile.) Mine pane midagi lauale — teekäijat peab aitama.

Leeni: (Maija ära.)

Rumm: Ärge pahaks pange kui ilma lubata istun, — wäsimus on suur. (Istub wasakule pingile.)

Anu: (Istub paremale pingile.) Kuda teie siis siia sattusite, kas läheduses manööwreid tehakse wõi?

Rumm: Läheduses ei ole midagi iseäralikku. Kui oma reisulugu peaksin jutustama siis wiiks see liiga kaugele.

Anu: Eestimaalt ikka olete?

Rumm: Seda küll.

Anu: Mina sealt juba wiisteist aastat ära. Sugalastestki ei tea enam midagi.

Rumm: Miks teie siia asusite?

Anu: See on pikk lugu. Sai enne palju murepäiwi näha ja silmawett walada kunni Siberi-teele asusime.

Rumm: See on kõikide wöorsileweerejate ühine saatus

Anu: Meil oli wäikene koht. Ise tegime lepikust põllud ja rabast heinamaa, ehtasime ka maja. Aga kui kõik walmis oli wöeti meilt kõik ära.

Rumm: Kes wöttis?

Anu: Kes muu kui mõisaherra.

Rumm: Mikspärast?

Anu: Rabast leiti tedre paelad. Jumal ise teab, kes need sinna oli teinud, aga siiski süüdistati meid. Mees kutsuti mõisa ja — trahwiti. Siis keelas herra heinaajal wikati luiskamise ära — jahilinnud pidada kartma. . . Aga minu mees oli niisugune jonnakas, — just kui kiuste tegi karjalapsele pasuna ja ütles: puhu rabas nii, et tedred lendu tõusewad. Nii siis karjalaps puhuski kunni meid kõiki Siberisse puhus. Mees kutsuti jälle mõisa, sõimati, trahwiti, karjamaa wöeti koha küljest ära ja renti pandi juure.

Rumm: Ja siis kolisite?

Anu: Ja. Järgmisel Jüripäewal kolisime. Elasime mõni aeg minu wenna juures, otsisime kohta, otsisime

tööd aga kusagil ei wõetud meid wastu. . . Ja siis — Siber wõttis meid wastu. Missugune hirm oli alguses Siberi ees. Mäletan, kui oma kraaminatukesega wagnisse istusime siis oli tundmus kui läheksime surma. Aga Jumal tänatud, Siber ei olegi nii halb wõõrasema. Ainult näha tahaks weel kord kodumaad!

Rumm: Ei ole seal nüüdki midagi head näha.

Anu: Siiski, sündimiskoht ja noorusmälestused — ei need unune. Kui kord jälle kodumaale sõidate siis ehk juhtute ka Purilasse — seal elab minu wend. . .

Rumm: Purilas?

Anu: Ja.

Rumm: Kuda teie wenna nimi on?

Anu: Rein Moga.

Rumm: Rein Moga?!

Anu: Kas ehk tunnete teda?

Rumm: Kes seda Reinu küll ei tunne — terve kihelkond tunneb teda. On lõbus wanamees. Teda hüütakse ka Mõga Reinuks

Anu: Missugune huwitaw kokkujuhtumine — teie tunnete minu wenda, — kuda ta siis elab ka.

Rumm: Mis temal wiga — temal oma saun, mak-sab rendi ära ja ei karda kedagi.

Anu: Siis saab ta mõisasakstega ikka hästi läbi?

Rumm: Ja muidugi — wäga hästi. Iseäranis sellest ajast saadik kui ta Kõldingu parunil naha tuliseks küttis.

Anu: Mis, kuidas? Kas ta parunit löi?

Rumm: Ei lõõnud waid peksis.

Anu: Mis siis wanamehe arus oli? Miks ta seda tegi?

Rumm: Oli wihane, et teda Rummu Jüriks nimetati.

Anu: Rummu Jüriks?! On siis niisugune ikka tõesti olemas?

Rumm: Kunni tänaseni ei ole tema surmast kuulda olnud — tähendab, et ta ikka elawate kirjas on.

Anu: Mis mees see Rumm õige on? Wennatütar Mai kirjutas, et tema olla Rummu ise oma silmaga näinud.

Rumm: Ka teie olete teda näinud

Anu: Mina? Ei.

Rumm: (tõuseb püsti.) Siiski.

Anu: Millal, kus kohal?

Rumm: (awab sineli nii, et all olewad wangi riided nähtawale tulewad) Waadake siia.

Anu: Kas teie? Ja wang, mis see tähendab?!

Rumm: Mina olen see.

Anu: Miks tulite siia?

Rumm: Ma ei tulnud — mind toodi siia, — käed jalad raudus, nummer selja peal, nii weeti mind nagu looma, — wälja maalt, kus mets ja maa, õhk ja wesi kõik on mõisaherra oma.

Anu: Warguse pärast wõi?

Rumm: Ei waid waranduse jaotamise pärast. Ei ole tõesti põhjust parunite lõbuks nälga surra kui põllud wiljast nõretawad.

Anu: Nii on hea rääkida aga, mis sellest wälja on tulnud, seda näete nüüd isegi.

Rumm: Midagi halwemat ei wõi minule enam juhtuda kui see, mis juba olnud. Miks tulite teie siia, miks tulewad nii paljud siia, tulewad mitte wangidena waid wabatahtlikult, kas mitte selleks, et piitsa ja nälja eest pääseda; kas mitte selles teadmises, et midagi halwemat ei wõi ka Siberis juhtuda kui see, mis orjademaal juba olnud.

Anu: Mis mõtlete nüüd peale hakata?

Rumm: Kahju küll, et endise ameti maha pean jätma, — seal on weel palju neid, keda waja oleks nuhelda. Aga mis parata — mind on kord juba ameti puhkusele määratud. Ehk ilmuwad Eestisse tulewikus paremad õigusemõistjad kui mina seda olin. Mina aga hakkan nüüd tööd tegema ükskõik missugust ja kus kohal, kuid siiski

ainult seal, kus töö eest ka süüa antakse.

Anu: See on väga mõistlik. Teie ei olegi nii halb inimene kui ma arvasin. Kas weski tööd ka oskate?

Rumm: Mida veel ei oska seda wõib õppida.

Anu: Muidugi, — mida seal õige õppida on, ainult meesterahwa jõudu on vaja, — wõiksite ehk meilegi jääda.

Rumm: Kui teil minu wastu usaldust on?

Anu: Mis sellest rääkida. Mina lähen kõnelen naabri perenaisega. Meie küsime üksteiselt ikka head nõu kui ise ei tea, mis teha. Olge head istuge seniks. (Wasakule ära.)

6. Rumm. Leeni.

Leeni: (Majast.) Kuhu ema läks?

Rumm: Läks naabri poole. Aga kus teie isa on?

Leeni: Surnud.

Rumm: Ja wennad õed?

Leeni: Neid pole olnudki.

Rumm: Teil on siin suur koht?

Leeni: Ja.

Rumm: Ja weski?

Leeni: Ja.

Rumm: Aga weski seisab?

Leeni: Ja.

Rumm: Väga kahju! (waikus.)

Leeni: Kas teil ka koht on?

Rumm: Ei.

Leeni: Olete abielus?

Rumm: Ei.

Leeni: Reisite siit jälle Eestimaale?

Rumm: Ei iialgi. (Leenile silma waadates.) Saatus tahab, et pean oma õnne mujal otsima. (waikus.)

Leeni: (Pilgust tabatud, kohmetanult.) Meil ei olnud

midagi walmis ma panin söögi keema, palun oodake veel pisut.

Rumm: Heameelega.

6. Endised. Anu (wasakult.)

Anu: Ma tulin teid hoiatama: küla poisid piiluvad tee ääres, nad ootavad teid.

Rumm: Mis neil minuga tegemist on?

Anu: Eks teie ju pahandasite seda noortmeest, kes siin oli. Nüüd tahavad nad kätte maksta. (Leenile.) Juhan on omale paar abilist toonud ja kõik kolm varitsewad kepid käes tee ääres. Tulewad wiimati veel siiaagi tüli norima. (Rummule.) Teie ei tea ju, missugused need Siberi poisid on, — wõtawad kinni peksawad läbi ja siis pärast hirwitawad.

Rumm: On nad siis tugewamad kui rauad ja ahelad. Loodan, et nendega toime saan. Ainult oma kuube, mis sineli all ei tahaks ma neile näidata.

Anu: Minge tупpa seal leiate minu kadunud mehe riided.

Rumm: Ma tänan! (mai ja ära.)

Leeni: Imelik mees.

Anu: Kas tead ka, kes ta on?

Leeni: Kes siis?

Anu: Minu wenna tuttaw Jüri Rumm, Purilast. —

Leeni: Kas tõesti Rumm?!

Anu: Nii ta rääkis.

Leeni: Miks sa seda kohe ei öelnud?

Anu: Kuda ma kohe teadsin öelda — mina teda ju ei tunnud. (Mai ja ära)

Leeni: Süda peksab, — mis see tähendab. Kardan ma Rummu? Ei... Mikspärast karta — ta on ju huwitaw mees.

8. Leeni, Juhan, Mihkel ja wäikemees

(Tulewad luurates aia taha, kõigil kepid käes.)

Wäike mees: Ei olegi enam siin.

Mihkel: Kus see huwitaw mees siis on?

Leeni: Mis teie soowite?

Mihkel: Eks tutwustage meile teie kallikest ka. . .

Leeni: Siin pole mingisugust kallikest.

Juhan: Nagu näha, — on wist tuppa woodi alla pugenud.

Leeni: Ärge hakake tüli norima — ma hoiatan teid. . .

Juhan: Kes ütles siis, et meie tüli norime, kas sina Mihkel? Wale kõik. Meie tahame selle huwitawa herraga ainult tutwawks saada. Uus asunik on juure tulnud, — siis peab järele waatama, kas ta ka Siberi möödu wälja annab.

Leeni: Tulewad suure karjaga just kui hundijahile. Häbi peaks teil olema, — ega siin taiga ega tundra ei ole. Minge külawahele — uhkustage seal, siin pole teil õigust rahu rikkuda.

Mihkel: Kes siin rahu rikub, kas sina Juhan?

Leeni: Minge minema!

Juhan: Wabandage lähme kohe, aga üks seltsimees puudub.

Mihkel: Õigus, meie ei wõi ju seltsimeest siia jätta — wõtame ta kaasa, — poisid tulge! (Tahab maija minna)

Leeni: (Seisab ukse peal ees.) Ma ei luba teid — kasige minema!

Mihkel: (Lükkab Leeni ukse eest ära): Eks lähme siis ilma lubata.

Leeni: Laske mind lahti, — mis teil meele tuleb!

Rumm: (Kui Leeni ja Mihkli wahel rüselamine tekib tuleb majast Rumm, haarab Mihkli ja tõukab ta tuppa.) Teie soowite sisse astuda — olge head meil on pärast weel neljasilma all kõnelemist. (Seob ukse lingi nööriaga kinni nii, et seestpoolt awamine wõimata.)

Mihkel: (ukse tagant.) Tee uks lahti, kas kuuled, — lase wälja!

Rumm: Kangelast, kes naisterahwale kallale tun-

gib on kardetaw wabaduses hoida. (Seob ust.)

Wäike mees: Ma sulle näitan! . . (haarab Rum-
mul seljatagant kinni, et teda ukseidumisest eemale tõmmata.)

Rumm: (Lükkab wäikese mehe osawa liigutusega pikali.)
Leenile.) Olge nii hea walwake seni ust kunni ma nende
herradega asjad ära õiendan.

Leeni: (Asub ukse juure.)

Rumm: Noh? Mis on? Siin soowiti wist minuga
kokku saada, olge head, — seisan teie teenistuses.

Juhan: Wabandage, — ma olen pisut kõwa kuul-
misega, kui minuga räägite siis paluksin wähe lähemale
astuda.

Rumm: (astub wäljakutsuwalt Juhani ette.) Nii nagu
soowite. Noh, mis uudist?

Juhan: Räägitakse: üks kapsa waht olla meie
külasse ära eksinud, kas teie teda ei ole näinud?

Rumm: Kahjuks ei. Aga ühe karja ahwisi nägin
ma küll.

Wäike mees: (kes end aralt aia taha hoiab.) Kes on
ahw, küsi tema käest, kes on ahw?

Juhan: (wiskab keppi üle aia haarab Rummu rinnust
kinni.) Tule wälja mehike!

Rumm: (Paiskab Juhani eemale.) Pidage! Mitte nii
lähedale tulla! Kas teie ei soowiks ennast enne tutwustada,
kellega on mul siis see au. Inimesed peawad ikka wiisa-
kad olema, — teie aga tikute kohe kallistama — nii ei
lähe.

Mihkel: (Hääl majast): Laske mind wälja ehk ma
löön ukse maha.

Rumm: (Astub ukse juure.) Oodake noormees, teiega
kõnelen ma ka warsti.

Wäike mees: (Aia wärawa wahel.) Eks sa tule
wälja, — tule wälja!

Rumm: Kohe tulen. . . (Sammub wäikese mehe poole,
see jookseb aralt ära.)

Juhan: (Leenile) Tehke uks lahti.

Leeni: Mis käsundja teie siin olete?

Juhan: Uks lahti ütlen ma! (tõukab Leeni ukse eest ära.)

Leeni: Ai! Metsaline! Jätke mind rahule.

Rumm: (Kui Leeni ja Juhan rabelewad haarab Juhanil seljatagant kinni raputab wähe ja tõukab hooga aia wärawast wälja.) Kui mees olete siis maadelge meestega aga mitte naistega.

Juhan: Ära puutu mind!

Rumm: -- Siis kirjutage silt selga kui klaasist olete.

Juhan: Missuguse õigusega teie minu kallale tungite, mis teie minust tahate!?

Rumm: Wabandage noormees, teie soovisite minuga kokku saada aga mitte mina teiega.

Juhan: Pole wiga meie saame weel kokku — meie näeme weel pidage seda meeles! (Wihaselt wasemale ära.)

Rumm: Wäga rõõmustaw, nii siis head jällenagemist. Nüüd aga teeme ukse lahti ja wõtame selle kolmanda käsile.

Mihkel: (Kui Rumm ukse awab, et maija astuda, karab Mihkel kõrwalolewast aknast wälja ja jookseb kiirelt wasemale ära.)

Rumm: (Näeb põgenejat.) Hei! Pidage! Ärge mütsi maha unustage — olge head siin on teie müts! (wõtab maast Mihkli mütsi, mis rabelemisel maha kukkunud ja wiskab Mihklile järele) Puh — soe hakkas. (Leenile.) Nüüd walmistasin teile wist küll pahandusi?

Leeni: Oh ei!

Rumm: Kas ei olnud nende seas ka teie tulewane?

Leeni: Ei, Mis weel. . . Aga — söök jahtub ära — tulge sööma.

Rumm: Ma tänan. Peale „tööd“ on isu hea. (Laseb Leeni ees sammuda ja ise tema järele maija ära.)

EESRIIE.

Teine waatus.

DEKORATSIOON :

Talu tuba, palkidest ehk krohwitud. Ees parempool üks kambriisse. Tagaseinas: paremal aken, wasemal üks õue. Akna lähedal laud toolidega. Wasemal seinä ääres ahi. Aeg: sügis.

1. Anu ja Tiina.

(Tulewad jutustades õuest.)

Tiina: Tule ometi tuppa, istu siia ja räägi, miks sa wiimasel ajal nii harwa meie pool käid? (Istuwad laua juure.)

Anu: Eks saame ju kaewu juures igapäew kokku.

Tiina: Seda küll, aga — sa mõtled siiski weel midagi, — räägi juba kõik südame pealt ära.

Anu: Sinu poeg ju nüüd meie peale pahane ja. . .

Tiina: Tühja kah, aga ta sinu peale pahane ole. Lase poisid üksteise peale põrnitsewad — wõi meie neile aru pähe saame panna.

Anu: Rummul ei oleks ju teie Juhani wastu midagi, — ta lubas isegi lepitust sobitama tulla aga. . .

Tiina: See oleks ka kõige mõistlikum. Mis see jonnimine tähendab, — elame naabruses ja wahime üksteist ümber nurga, — see on ju rumalus. Aga ütle mulle, kuida teie uus sulane — see Rumm ka muidu on, — noh nii töö juures ja majapidamises? . . .

Anu: Ei wõi temast midagi halba öelda. See on niisugune töömees, et aina imesta. Ja missugune mõistus weel, — lehma piimaanni tunneb sarwedest ära. Ja kuida ta hobuseid armastab — aina peseb ja kammib teisa. Weskis aga ehitas kõik ümber, sest wana olla liiga wanamoeline olnud. Mis seal õige nii wanamoeline oli seda ma ei tea aga eks tema ikka teadis.

Tiina: Ja niidumasina tõi ka? . .

Anu: Eks tema jonnii peale see sai toodud. Mina seisin küll wastu aga Leeni on ju alati tema poolt.

Tiina: Nad saawad ikka hästi läbi?

Anu: Muidugi ta hoiab ju Leenit just kui oma silmatera. Ega pulmadki wist enam kaugel ole. Ainult üks wiga on mehel: kõik ta teeb aga kui waja on seapõrsast weristada siis tema oma näppe külge ei pista, ütleb, et süda ei pidada kannatama. Waremalt awitas teie Juhan meid, nüüd aga. . .

Tiina: Lase Rumm ise siia tulla ehk saawad siis jälle naabriteks. See oleks kõige parem.

Anu: (Tõuseb.) Muidugi, ma saadan ta siia. On need mehed ka just kui kuked, süda neil sagedasti suurem, kui pea. (Õue ära.)

2 Tiina, Juhan, siis Rein.

Juhan: (Paremalt.) Mis Luukja perenaine soowis?

Tiina: Ei midagi. Rumm tuleb ise siia küll siis kuuled.

Juhan: Kui tema siia tuleb siis pole ma kodus! (Õueuksest ära.)

Tiina: Põikpea niisugune! . . . Külap lähed warsti niidumasinat laenama. Käsi peseb kätt, ei teisiti läbi saa.

Rein: (Õuest.) Tere! Ei tea, kas siin on nüüd see õige koht wõi?

Tiina: Mis koht?

Rein: Eks sina wist ise oledki?

Tiina: Mis? Kes ma olen?

Rein: Eks ikka see endine „Parsi Anu.“

Tiina: Mina ei mõista, kellest teie räägite?

Rein: Kas siis ära oled unustanud wõi? Ise oled weel Maie ristiema.

Tiina: Mina pole kellegi ristiema.

Rein: Mis see siis peab tähendama, — samune mees ütles ju et. . .

Tiina: Kes? Mis ta ütles?

Rein: Niisugune pika habemega oli teine, — näitas siia poole ja ütles, et — näe seal ta elab.

Tiina: Mina ei saa midagi aru! Kes teie olete?

Rein: Mina ju see Rein.

Tiina: Missugune Rein?

Rein: Neh, et sealt Purilast ikka.

Tiina: Mis Purilast?

Rein: Kas teie siis samust Purilat ei tea?

Tiina: Ma ei mõista, mis teie tahate, keda teie otsite?

Rein: — Et seda Parsi Anu ikka. — Mina ju tema wend. Teil siin kõik majad reas, mina hakkasin siis kohe otsast peale otsima. Mai istus nii kauaks jõe ääre.

Tiina: Missugune Mai?

Rein: Eks minu tüttar ikka.

Tiina: Midagi ei saa ma aru. Siin ei ela mingi sugust Anu. Olete wist eksinud. . .

Rein: Ei ela? Noh kui ta siin ei ela eks siis lähen jälle üks maja edasi. Küll ma ta kätte saan! (ära.)

Tiina: Ei tea, kust niisugune on lahti lastud! On ta nõdrameelne wõi mis? (hüüab kambri poole.) Mihkel oled sa seal! Tule siia!

3. Tiina, Mihkel, wäike mees, siis Juhan ja Mai.

Mihkel: (Kambrist tulles). Mis on?

Tiina: Üks imelik mees käib siin külawahel, mine waata kuhu ta läheb.

Mihkel: Wist jälle mõni hobusewaras, kes silmakirjaks sitsi pambuga ümber kolab. (Õue ära.)

Wäike mees: (kes ühes Mihkliga sisse tulnud, läheb longates akna juure, waatab välja.)

Tiina: Sa lonkad juba jällegi?

Wäike mees: Mis parata. Aga selle eest andsin ka eila õhtul wene küla poistele tubliste!

Tiina: Mis teie alati tülitsete, kas teie ei oska rahus elada.

Wäike mees: Kas pean neid kartma wõi?

Tiina: Oleks sinule küll parem. — Kord silmad

werised kord jalg wõi käsi ära wäänatud. Ära tiku teisi peksma, kui ise selle juures alati peksa saad. (Kambri ära.)

Wäike mees: (Üksi): Kes mind peksab!? Eks katsugu mind keegi puutada! (Astub longates paar sammu, katsub jalga.) Ai, kui walus, — nad kuradid löid wist kondi lõhki. (lonkab õueukse poole.) Oodaku nad; see on laenatud aga mitte kingitud. — Nad pole weel mehega kokku saanud. . . (Õue ära.)

(Juhan ja Mai tulewad õuest.)

Juhan: Tulge siia ja oodake siin. Jõe ääres on külm ja niiske.

Mai: Aga kui isa mind seal otsima hakkab? . . .

Juhan: Isa on wist juba Luukjal. Aga istuge ometi — olete ju muidugi wäsinud.

Mai: Tänan. (Istub) Kas Luukja siit kaugel on?

Juhan: Ainult paarsada sammu. Küll ma teid ise sinna juhatan.

Mai: Ma tänan.

Juhan: Teie tulite siis tädi vaatama?

Mai: Ja. Ma ei ole teda weel kunagi näinud.

Juhan: Ja täditütart Leenit ei ole teie ka weel näinud?

Mai: Ei.

Juhan: Tema läheb warsti mehele.

Mai: Kes tema peigmees on?

Juhan: Nende oma sulane, — suur tülinorija aga muidu tubli poiss. Teie jääte muidugi pulmani siia?

Mai: Ja.

Juhan: Kas lubate, et mina pulmas teid sõidutan?

Mai: Heameelega, kui teie soowite. . .

Juhan: Palun astuge tahakambrisse ma tutwustan teid ka oma emale.

Mai: Kui ma ei tülita?

Juhan: Oh ei! (Mõlemad kambri ära.)

4. Rumm, Juhan, siis Mai.

Rumm: (Õuest, nähjes et tuba tühi, wilistab „komarinkat.“)

Juhan: (Kambrist sisse.)

Rumm: (Peale waikust) Tere!

Juhan: Tere! Mis siis teie pool katki on?

Rumm: Katki pole midagi. Ainult meie wahekord on pisut aukline seda oleks vaja lappida.

Juhan: Kes lõhkus, see lappigu ka.

Rumm: Hea. Siin on käsi.

Juhan: Milleks?

Rumm: Mina wajan teie abi ja teie wajate minu niidumasinat, kas pole nii?

Juhan: Olgu. Mis siis sellest? . . .

Rumm: Asutame ühisuse. (Ulatab käe.)

Juhan: Kahtlen ainult, kas meie kaks selleks kõlbame.

Mai: (Kambrist.) Teie ema laseb teid kutsuda.

Juhan: Ma tulen kohe. Siin tutvustan teile Luukja Leeni peigmeest.

Rumm: Mis wiirastus see on?!

Mai: Jeesus! Kes see on!?

Juhan: Mis see tähendab, — miks teie kohkute?

Rumm: Näen ma und wõi on see ilmsi!

Mai: On see waim wõi inimene!

Juhan: Mis see tähendab?

Rumm: Mai!

Mai: Rumm! Teie olete? . . .

Rumm: Mina see olen. (Waikus.)

Mai: Teie olete peigmees?

Rumm: Ja. Aga teie?

Mai: Minul peigmeest ei ole.

Rumm: Noh, siis Siberis leiate tingimata.

Juhan: Kuidas? Teie tunnete ükssteist juba?

Mai: Ei. See tähendab — natuke tunneme. (kambrisse ära.)

Juhan: Millal, kus kohal? midagi ma ei mõista?!

Rumm: See tähendab, — kiriku juures oleme ükssteist näinud. Aga, kuda see tüdruk siia on sattunud?

Juhan: Tema ei olnud teie siinwiibimise üle ka mitte vähe imestanud. Kõige parem — lähme kambri ja seletame mõistatused ära. (mõlemad kambrisse ära.)

5. Wäike mees, Mihkel, siis Rein.

Wäike mees: (Tuleb õuest, loksutab pudelis mingisugust wedelikku.)

Mihkel: (warsti tema järele tulles.) Imelik wanamees. Nüüd seisab jõe ääres ja hüüab kedagi Maie. Kõik küla Maied jooksid kokku. (Naerab.) Mida sina seal loksutad?

Wäike mees: See on luupõrutuse wastu — Matrjoona andis.

Mihkel: Oled siis tõesti nii väga põrunud?

Wäike mees: Mis see sinu asi on.

Mihkel: Hea küll — pole minu asi. Aga kui teinekord kaklema lähed, siis wõta rchupudel kaasa. (Naerdes paremale ära.)

Wäike mees: (Üksi.) Temal hea naerda. Oleks sind loogaga löödud sa oleksid sinnasamasse jäänud. (Maitseb pudelist.) Ptüi! (wõtab veel lonksu, käib edasi-tagasi püüdes wõimalikult vähe longata.) Pole wiga — nad saawad minust veel kuulda!

Rein: (Õuest.) Nüüd on jälle Mai kadunud. Kas teie teda ei ole näinud?

Wäike mees: Mis teie soovite?

Rein: Ma ütlesin ju.

Wäike mees: Mina ei tunne teid. Kes teie olete?

Rein: Minul — nimi passi peal ja kroonu kull ka. Aga teie olete wist seda Siberi seltsi. . .

Wäike mees: Mis Siberi seltsi?

Rein: Samused Siberi hobused ju ka wäikesed.

Wäike mees: Kui teile elu armas on siis ärge mind wihastage!

Rein: Miks wihastada, — parem lähme kaalu peale, eks siis näeme, kelle pool kerkib.

Wäike mees: Tänage õnne, et ma praegu mitte terwise juures ei ole. Aga oodake, — teie saate minust weel kuulda. (Paremale ära.)

6. Rein, Anu, siis Rumm.

Anu: (Õuest) Mis siin on?

Rein: Samune on küll suure südamega — päris Siberi seltsi. Aga mispärast wihastada — iga mees on oma seltsi. (Näeb Anut.) Eks näe, sina ju wist oledki?!

Anu: Mis, kes?

Rein: Kas sa siis ei tunne?

Anu: Ma ei saa aru.

Rein: Mull juuksed nüüd pikemaks kaswanud ja habe ka aga eks sa kaelast Purila Reinu tunne?

Anu: Wend!?

Rein: Samune neh.

Anu: Tõeste sina ikka ise!

Rein: Mina neh. (Annawad käed.)

Anu: Jutusta ometi, kuda sina ka siia kaugele tulid?

Rein: Eks samune kuberner saatis, — kohtumees, urätnik, mõisaherra ja kõik need ülemused.

Anu: Mis neil sinuga asja oli?

Rein: Keda siis. Näe oli seal üks niisugune hobusewaras Jüri Rumm, — oli ikka hea mees ka, — andis mulle ühekorra kümme rubla. Aga samused ülemused ütlewad nüüd, et mina olla Rummu seltsimees olnud ja eks saatsidki minu siia.

Anu: Kas wangi?

Rein: Mis wangi. Mis ma siis kurja olen teinud. Ei niisugust asja ole. Aga urätnik ütles: mis sa saunakohaga jändad, mine Siberisse, seal maad küllalt, wõta kas wõi mõis.

Anu: Aga kuhu jäi Reet?

Rein: Mis Reedust enam rääkida — teda pole olemaski.

Anu: On ta surnud?

Rein: Samune neh. Just Pärtli päewa hommikul ronis ahju peale ja ütles, et temal olla külm. Aga kus seal nüüd külm oli, kui küünlad toas ära sulasid, — ikka oli see „lendwa“ ja muud midagi. Ja ega see ei jäta, — teisel hommikul oligi läinud.

Rumm: (Kambrist.) Tere Rein!

Rein: (Tõuseb.) Samune et, — mis see on? See on ju üks wiirastus. Anu kas näed seal midagi?

Anu: (Naerdes.) Ma ei näe midagi iseäralikku

Rein: (Õõrub silmi.) Ei see õige asi ole. Kas on silmamoonus wõi. . .

Rumm: (Naerdes.) Ja jah. Siber on imelik maa. Siin hulguwad kõik need waimud, keda taewasse ei taheta, aga maa peal elada ei lasta.

Rein: Sina ju see Rumm?

Rumm: Just nii. Ütle tere [annab käe] ja jutusta, kuda kodumaal elatakse.

Rein: Keda siis, — ei ole seal head midagi. Kirikherra sõimab pühapäewal, mõisaherra äripäewal. Samune Köldingu parun aga on nüüd päris „napakas,“ — ajab wahest kõik moonamehed mõisa õue peale ja hakkab siis läbi akna sõimama — muudkui rüüpab klaasist wett ja sõimab. Aga paruni proua sõitis Saksamaale ja ei tulnudki enam tagasi.

Rumm: Wist leidis omale seal kawaleri.

Rein: Nii räägitakse jah. Eks sellepärast parunil need tujud peal käiwadki.

7. Endised. Tiina, Mai, Juhan.

Tiina: (Kambrist.) Kas teie oletegi Maie isa?

Rein: Isa neh. Aga kus see Mai on?

Mai: [Kambrist] Minul hakkas jõe ääres külm siis tulin siia.

Rein: Wõi külm. Ma sind juba tean, — sa muudkui poistega. . .

Anu: Ära temaga nii wali ole. (Maiele kätt andes)
Tere wennatütar!

Mai: Siis teie oletegi minu tädi. Tere! Kus Leeni on?

Anu: Kohe lähme meile siis näed ka Leenit.

Juhan: Pärast, — praegu ei ole aega. Mõtelge, — tema ei ole veel kunagi elusat wäkki näinud, meie lähme neid nüüd püüdma.

Mai: Ja, — meie lähme wäkki püüdma. (Juhaniga seltsis õue ära.)

Rein: Samune, et mis see peab tähendama?!

Rumm: See tähendab, et nemad läksid kahekesi wäkki püüdma.

EESRIIE.

Kolmas waatus.

Dekoratsioon seesama, mis esimeses waatuses. Üle näitelawa on lippudega ilustatud wannikud tõmmatud. Lipukeste ja wannikutega on ilustatud ka maja -- eriti ukse ümbrus. Aeg: Kewadel.

1. Rahwas, Anu ja Tiina.

(Kui eesriie kerkib, on näitelawa tühi. Majast kostab pulmarahwa laul.)

1.

Hõissa pulmad laskem laulu
Hüüdkem üle kihelkonna :
Hõissa ja hõis-sas-sa !
Hõissa ja hõis-sas-sa !

2.

Meie Hansu kallim wara
Annikese silma sära.
;: Hõissa ja hõis-sas-sa. ;:

3

Hansukene wii mind metsa
Wii mind suure kuuse otsa.
;: Hõissa ja hõis-sas-sa. ;:

4.

Näita mulle laia ilma
Waata minu sinisilma
;: Hõissa ja hõis sas-sa. ;:

(Wiiendat salmi lauldes tulewad pulmalised üksteise järele reas ja üksteise kätest kinni hoides majast wälja ja marsiwad üle näitelawa wasemale ära.)

5.

Poisid miks te' pill ei hüüa
Mina tahan tantsu lüüa.
;: Hõissa ja hõis-sas-sa. ;:

6.

Meil on neiud noorukesed
Nii kui saia koorukesed
;: Hõissa ja hõis-sas-sa. ;:

(Laul kaob kaugusesse.)

Wassilkin: (Wanem mees punase wene särgiga tuleb majast, laulab kangel wene murdel, ise laulu taktis tantsides):

Poisid miks te pill ei hüüa
Mina tahan tantsu lüüa jne.

(Kaob lauldes wasemale ära. Tiina ja Anu tulewad majast istuwad akna lähedal olewa laua juure.)

Anu: Pãris wãsinud olen. Kutsusid mind ka sõitma aga mina ei lãinud.

Tiina: Kaugele nad sõidawad?

Anu: Kes hullusid teab — kihutawad niisama külawahel ringi. Terwel õõl ei saanud silma kinni, — lau-lawad, tantsiwad, mängiwad ja mæssawad, — ära ka ei wãsi teised.

Tiina: Täna õõsel toimetan mina, aga sina heida puhkama.

Anu: Kui lasewad aga. . .

2. Endised Juhan, Mai, Leeni.

Juhan: (Tuleb wasemalt redel seljas, Mai tema jãrele. Kas aida laka uks lahti on?)

Anu: Lahti ja. Seal magab Rein wist weel praegugi.

Juhan: Ei, — Rein oli talli peal. Lãhme siis ruttu.

Anu: Keda teie otsite?

Juhan: Ei kedagi. Meil on saladused. (Hüüab wasemale:) Tulge! (Sealt tuleb Leeni jookseb paremale poole. Juhan ja Mai tema jãrele ära.)

Anu: Neh, mis need siis õige tormawad?

Tiina: Keda siis, eks nad niikaua kahekesi kudrutawad kunni wiimaks pesasse poewad. Teie Leeniga algas see ka nii: Nãhti neid ikka üksteise lähedal, kunni wiimati — oligi paar walmis.

(Juhan, Mai, Leeni tulewad tagasi.)

Juhan: (Ilma redelita.) Tont wõtku, mis nüüd teha — aida lakkas magawad Sooruste Kaarel ja Mjasnikow.

Anu: Mis teie siis tahate teha?

Juhan: Tahame pruuti ära peita.

Mai: Aga ruttu.

Anu: Ah nii! Minge sahwrisse.

Leeni: (Riietatud walgesse ja kannab pruudi ehteid.)
Õigus, lähme sahwrisse sealt ei tea mind keegi otsida.
 (Kiirelt Maiega maija ära)

Juhan: Aga teie ärge Leenit wälja andke — las' nad ise otsiwad. (Maija ära.)

Tiina: Mis see meie asi.

Anu: — Neid küll oma naljadega. . . Mis nad weel öösel tegid! Wassilkin waeseke oli magama jäänud, sellele sidusid kiwi selga. Retsiku Marie saapad wiisid katusele ja Antonile lasid hiire põue. Aga mis siin imes-tada, minu pulmas tehti omal ajal hullemaidki asju.

Tiina: Kas teie neile warsti juba klimbi suppi ei anna.

Anu: Aega küllalt. Üks ainuke tüttar mul on ja üks kord elus tema pulm. Olgu see siis ka pühapäewast pühapäewani nagu minulgi kord oli. Sai ju ka tubli mehe ja. . .

3. Endised. Rahwas, Rumm, Juhan, Mihkel.

(Rummu kannawad kaks meest toolil, millele kaks teiwast alt läbi pandud. Rummu ümber pulmarahwas, kõik tulewad lauldes wasemalt.)

Terwe wald oli kokku aetud,
 Kihelkond kokku kutsutud.
 Külalisi igat seltsi
 Mõisa herra prouagagi palutud.
 Tõnni parajam peiu
 Kosib Mannikese endale.
 Manni nägusam neiu
 Läheb aga Tõnnile mehele.
 Pulmad jah pulmad,
 Wiina wiiskümmend waati.
 Pulma rahwast kokku aeti
 Nõnda palju kui saadi.
 Tõnni kõigist tublim peig
 Koisib Mannikese ära.
 Terwe trobikond püssisid
 Pulma auks teeb kära.
 Kas wahest ju
 Meil kumab kuu,
 Wõi näen päikest hiilgwa sära sees.
 See on ju Tõnn,

Seal ka ta Mann,
 Kahekesti kõnnivad nad käsi käes.
 Teeb nalja Tõnn,
 Siis naerab Mann,
 Nii et wesi weereb palgeilta.
 Neil ilus ilm,
 Neil sära silm,
 Oh et jõuaks nõnda elust läbi ka.
 Wennad weeretage wiru waltsi
 Ma tahaks minna tantsima.
 Tublist helistage Tuljaku tantsi
 See paneb were kihama.

Juhan: (on laulu ajal majast tulnud.) Pidage! Meil on ainult Tõnn aga kus on Mann?

Rahwas: Õigus! Kus on pruut?

Juhan: Ta on kadunud.

Mihkel: Peigmees andku aru!

Rumm: (on laulu ajal maija läinud, tuleb nüüd tagasi.)
 Ta saab jälle leitud.

Mihkel: Mõni mees on mitme peigmees, aga, — kus pole pruuti seal pole pulma. Aukodanikud! Meid on petetud! Siin pole pulma, lähme koju!

Rahwas: Õigus, lähme koju!

Rumm: Ei, waid tulge minu järele!

Rahwas: Edasi pulma marsiga! (Algab laulu „Terwe wald oli kokku aetud“ jne. Laulu kunni põolest saadik lauldes lähewad kõik Rummu järele parempoole ära. Laul kaob kaugele.)

Juhan: (Läheb ühes rahwaga.)

Anu ja Tiina: (Maija ära.)

4. Rein, siis Tiina.

Rein: (Juustes ja riiete küljes heina kõrred, tuleb tantsides wasemalt. Laulab:)

Terwe wald oli kokku aetud

Kihelkond kokku kutsutud.

Külalisi igat seltsi

Mõisa herra prouagagi palutud.

Mis, mõisa herra ja proua, — ei, see ei lähe, — samune laul on walesti tehtud. Kas parun talupoja pulma tuleb,

kes seda on näinud. Parem laulda nii : (laulab :)

Külalisi igat seltsi
Purila Reingi palutud.

Tiina : (Majast.) Kas nüüd alles magamast tõusite,
— see on natuke palju.

Rein : Nii kui tõusin, nii muudkui lendasin.

Tiina : Kuhu teie lendasite ?

Rein : Alla lendasin. Pidin ikka redeli peale astuma aga samused olid redeli ära wiinud

Tiina : (naerdes.) Nüüd ma mõistan. Aga tulge sööma, teised on juba söönud.

Rein : Seda pulma ma kiidan, — saab ikka magada ja saab süüa ka. Aga ennem pesen ma kaewu juures silmad puhtaks. (Läheb wasemale ära.)

Tiina : Ma annan teile seebi ja käteräti. (Reinu järele ära.)

5. Mai, Leeni, siis Juhan, Rumm.

(Leeni ja Mai majast.)

Leeni : Tore, nüüd otsiwad nad koplis kõik põõsad läbi.

Mai : Hoia end maja warju, et nad sind ei näeks.

Leeni : (Istub.) Olen päris wäsinud.

Mai : Aga kui ilus sa oled !

Leeni : Leiad sa ?

Mai : Pruudi loor passib sinule.

Leeni : See passiks ka sinule.

Mai : Kui mina ka nii ilus oleksin kui sina.

Leeni : See aeg tuleb pea.

Mai : Miks sa nii arwad ?

Leeni : Kas sa ei tea, et Juhan sind armastab ?

Mai : Wõib olla. Aga — ma ei julge seda uskuda.

Leeni : Usu seda. Küll näed, sina oled tulewane Wõsaku perenaine ja mina Luukja perenaine. Kui tore see oleks !

Mai: (Pühib liigutuse pärast pisaraid.) Ja . . . kui tore see oleks!

Juhan: (Paremalt.) Kaduge ruttu peiduurkasse — otsijad tulewad tagasi!

Leeni: Silmapilk olen läinud. (Maija ära.)

Juhan: Mis teiega on?

Mai: Ei midagi.

Juhan: Teie nutsite?

Mai: Oh ei. Leeni on nii ilus, — see tegi mind rõõmsaks.

Juhan: Teie oleksite neis ehetes veel ilusam.

Mai: Mina neid ehteid ei saa, ma olen ju waene. . . (istub.)

Juhan: Teie olete nii alandlik ja see teeb teid armsaks. (Istub Maie kõrvale, wõtab tema käed.) Mitu korda olen mõelnud teilt midagi küsida aga alati kartsin, et teie wastus niisugune saab, mis minult isegi une rahu oleks rõõwinud.

Mai: Küsige nüüd.

Juhan: Kui ainult teaksin, mis teie minule wastate kas „ei“ wõi „ja“?

Mai: Kuda teie soowite?

Juhan: Öelge „ja.“

Mai: Ja.

Juhan: Ka meie teeme warsti pulmad! ? (Wõtab Maie ümbert kinni.)

Mai: Laske lahti, keegi wõiks näha.

Juhan: Nähku, ma ei karda! (Suudleb.)

Rumm: (Paremalt.) Prawo! Täna saab veel pulma uudiseid.

Mai: [Jookseb maija ära.]

Juhan: Õigus. Ma ei salga.

Rumm: Tõsine kawatsus?

Juhan: Tõsine ja kindel.

Rumm: Soowin õnne! [Annab käe.]

Juhan: Tänan.

Rumm: Teete väga targasti. Mina olen ka ilmas küllalt ümber müristanud aga wiimaks sain siiski aru, et kõige parem on ikkagi abielus elu edasi wuristada. Jumalaga minewik! Elagu hästi kõik urätnikud, parunid ja nende ratsahobused, mina ei waja neid enam. Müristamise aeg on mööda.

6. Endised. Rein, Wassilkin.

[Wasemalt.]

Wassilkin: Teid mina ei tunne — olete wist kusagilt kaugemalt siia asunud ja sellepärast ei ole teie ka tutaw meie oludega. Kuidas oli teie nimi?

Rein: [Ilma kuueta, kuiwatusrätt käes.] Mina olen Rein, — Purilast.

Wassilkin: Rõõmustab mind väga herra „Purilas.“ Minu nimi on: Andrei Pawlowitsh Wassilkin.

Rein: Olgu peale. Minul pole selle wastu midagi. Aga nüüd küsime nendelt kumbal on õigus. [Rummu poole.] Samune — — „Silk-Silk“ ütleb, et Siberis parunisi ei olegi, seda ma ei usu.

Wassilkin: Palun väga, minu nimi on Wassilkin.

Rein: Samune — „Wasik-Silk neh . . . Kellele siis renti maksta, kui parunit ei ole?

Rumm: Lammast peab pügama [muidu hakkab tal' palaw. [Naerdes Juhaniga maija ära.]

Rein: Mis see tähendab, mis lambast ta räägib?

Wassilkin: Nii nagu mina ütlesin: — kroonu maa ja kroonu maksud.

Rein: Soo-oh! Mis siis wiga elada. Kroonu seal kaugel, kas tema ka midagi teab. . .

Wassilkin: Kuidas kaugel?

Rein: — Et seal Peterburis ikka.

Wassilkin: Lubage, — kroonu on ka Lesnajas.

Rein: Mis? Lesnajas!? Kroonu tuleb nüüd külasse

elama?! kes seda enne kuulnud. Ei teie tea maailma asjadest veel pooli asjugi.

Wassilkin: Olgu, — ma ei soovi teiega waielda. (Maija ära.)

Rein: (Üksi.) Ei minuga maksa waielda, — minu wastu juba ei saa. Samune — Silk-Silk, ise wana mees aga, kus kroonu elab, seda ta ei tea. — — Silk-Silk, . . . mis nimi see on, samune nimi ei kõlba koeralegi.

7. Rein, Juhan ja Mai (majast).

Juhan: Isa on siin, nüüd räägime temale kõik ära. Rein, teie teate, mis on armastus?

Rein: Ei tea. Aga kus kroonu elab, seda ma juba tean.

Juhan: Mis meil kroonuga tegemist, meil on tähtsamad asjad ees.

Rein: Ei üle kroonu käi midagi.

Juhan: Kui teil midagi selle wastu ei ole siis teeme Maiega kahe nädali pärast pulmad?

Rein: Mis see oli? Pulmad wõi?

Mai: Ja isa.

Rein: Sina tahad mehele minna?

Mai: Ja isa.

Rein: Ja . . . Mh. . . mis siis teha. . . Eks mine. Mina wõtan naise ka. Kui teie kahe nädali pärast siis mina kolme nädali pärast.

Juhan: Veel üks uudis. Kelle siis?

Rein: Seda ma veel ei tea, — ega kiiret ole — aega küllalt, — terwelt kolm nädalit veel.

Mai: Mis sa selle rätiga teed anna siia ma wiin tupp (wõtab räti) ja pane end kord juba riidesse.

Rein: Aega küllalt, — ega täna kirikusse minekut ole.

8. Endised. Rahwas, ja wäike mees.

Wäikemees: (Tuleb paremalt — räägib rahwaga, kes tema järele sammuwad.) Kellel julgust on see tulgu wälja.

Näete siin on käsiwarred — kolm teiesugust wõtan ühe sõrme otsa!

Rahwas: (Naerab.)

Wäike mees: Aga ei ole wastast!

Rahwas: (Naerab.)

Rein: Samune Siberi seltsi mees ka siia tulnud.

Wäike mees: Mis Siberi seltsi, kes on Siberi seltsi? Kas soowite jõudu katsuda wõi mis?

Juhan: Rein, tee proowi.

Rahwas: Õigus! Katsuge, kes on tugewam.

Rein: Eks katsume neh. . .

Rahwas: Prawo!

Juhan: Meie oleme tunnistajad.

Wäike mees: ((Reinule.) Tulge wälja!

Rein: Tuleme wälja neh.

Rahwas: Prawo! (Käte plagin.)

(Mõlemad wõitlejad algawad harkis jalgadel seistes maadlust.)

Wäike mees: Aga jalast kinni hakata ei tohi.

Rein: Mis nüüd jalast — mina wõtan peast. . .

Mihkel: Eedi ole tugew!

Juhan: Rein ära alla anna!

Rein: (Kui wähe aega wõideldud haarab Rein Wäikse mehe nii, et see jalad ülespoole ja seljaga vastu Reinu õhus siplema jääb. Siis tantsib Rein ühes oma kätewahel siplewa Wäikese mehega, ise lauld^{es}):

Ütle mulle armas peiuke, peiuke, peiuke.

Wäike mees: (hüüab): Lase lahti see pole maadlemine!

Rein: Kus on sinu kulla neiuke, — neiuke, neiuke.

Rahwas: (Naerawad.) Prawo! Rein on wõitnud.

Rein: (Rahwa poole.) Neiuksed, kes soowib kawaleri hoidku süle lahti. (Paneb W. mehe neiude ette maha.)

Wäike mees: (tõuseb. Hägedalt Reinule): Nii ei ole õigus — teie pigistasite rinde alt!

Rein: Jalast ei tohi ja rinnast ei tohi, kust siis tohib?

Wäike mees: Niiwiisi pigistada ei tohi, — see pole kellegi maadlemine.

Juhan: Oled kaotanud Eedu, kas rohupudel kaasas on?

Wäike mees: Mis pudel! . . . (hõõrub ühe käega walutawat rinde alust.) Minu wastu juba meest ei ole. (Kaob rahwa hulka.)

Juhan: Sa peaksid wõistlema tantsimises aga mitte maadlemises.

Rein: Olen nõus — hakkame tantsima.

Mai: Jäta isa. Mis sina wana inimene jändad.

Rein: Pole siin midagi wana. Kui tahan tantsin õhtuni. Kes tuleb wastu? . . .

Wassilkin: (on ühes rahwaga sisse tulnud.) A-wot mina. (Astub ette.)

Rahwas: (Naerab.) Tore! Prawo!

Juhan: Meie oleme tunnistajad — waatame, kes paremini tantsib ja kes kauem tantsib. Nii siis algage.

Wassilkin: Hei pillimees, „komarinka“!

Rein: Mis asi see on?

(Keegi rahwa seast, kellel pill kaasas, on juba warem pingile istunud, nüüd mängib wene tantsu „komarinkat.“)

Wassilkin: (Tantsib energiliselt. Reinule.) Noh siis algage juba.

Rein: See ka mõni tants — niisugust tantsu mina ei tunne.

Wassilkin: (Lõpetab tantsimise.) Kui teie ei oska siis tähendab — mina olen wõitnud.

Rein: Ega ole, mina alles algan. Pillimees — labajalawalts!

(Pillimees mängib labajalawaltsi.)

Wassilkin: Mis tants see on?

Rein: Tulge nüüd wälja! (Tantsib.)

Wassilkin: Seda walsi mina ei mõista, — ei oska.

Rein: Aga näe mina jälle oskan. (Tantsib edasi).

Rahwas: (Naerdes.) Prawo!

Rein: (Lõpetab tantsu.) Kui tahan tantsin kunni
Jõuluni, — ei teie minu wastu saa.

Juhan: Kes on nüüd wõitnud?

Rahwas: Mõlemad!

Wassilkin: Olgu, ma ei hakka waidlema.

Rein: Ega maksa waielda. Waidlemisega teie
minu wastu ka ei saa.

9. Endised Rumm, Leeni (majast).

Rumm: (Leenit, kelle silme ette side köidetud käekõrwal
hoides.) Pruu on leitud aga ta ei soowi enam pruut olla
ja palub teid, et teie teda sellest kroonist wabastaksite.

Mihkel ja rahwas: Sündigu tema tahtmine.
(Üksteise kätest kinnihoides kujundawad suure ringi.)

Mai: (Wiib Leeni ringi keskele.)

Rahwas: (Algab ringmängu, lauldes):

1.

Me pruudi pärga punume

Sel lahkel lehe kuul.

Kõik lahkesti nüüd laulame

Ja rõõmul hõiskab huul:

∴ Ilus, haljas,

∴ Ilus haljas pruudi pärg. ∴

Leeni: (paneb salmi lõpul pruudi pärja Maie pähe ja
astub Maie asemele ringi, kuna Mai ringi keskele tuleb.)

Rahwas: (laulawad):

Ütle mulle kena neiuke,

— neiuke, neiuke.

Kes on sinu armas peiuke,

— peiuke, peiuke.

Kas ta on mõni mõisamees,

— mõisamees, mõisamees.

Wõi elab talu sauna sees,

— sauna sees, sauna sees.

Ta on tubli talu peremees,

— peremees, peremees.

Sõidab uhke hobu saani ees,

saani ees, jaa. . .

Mai: (on laulu ajal ringist Juhani võtnud ja temaga tantsinud.)

Tiina: (kes juba warem näitelawale tulnud on laulu ajal Rummu silmad köitnud, Wiib nüüd Rummu ringi keskele ja asub ise ringi)

Kõik: (laulawad):

2.

Me pruudi pärga punume
Sel lahkel lehe kuul.
Kõik lahkesti nüüd laulame
Ja rõõmul hõiskab huul:
;: Ilus haljas,
Ilus haljas pruudi pärg. ;:

Rumm: (paneב laulu kestel oma mütsi Reinu pähe ja läheb ringi, kuna Rein ringi keskele asub.)

Kõik: (laulawad Reinule):

Ütle mulle kena peiuke,
— peiuke peiuke.
Kes on sinu armas neiuke,
— neiuke, neiuke?
Kas ta on talu ainus laps,
— ainus laps, ainus laps.
Wõi on ta mõni suurem saks,
— suurem saks, jaa. . .

Rein: (on laulu ajal Tiina võtnud ja tantsinud nüüd tantsib ringist välja — ise üksinda lauldes):

Uht-saht-sa, Uht-saht-sa. . .
Uht-saht-sa, Uht-saht-sa. . .

Tiina: [Lõpetab tantsu.] Jäta juba, meile wanadele ei passi see enam.

Rein: [Lõpetab.] Mis wanadele, — egas' mina veel wana ole.

Mihkel: Elagu noorpaar!

Kõik: [Hüüawad]: Elagu! Elagu! Elagu!

Juhan: Armsad naabrid! Juba kaua enam pole meie küla näinud sarnast lõbusat pulma kui on see täna. Olime üksteisega liiga harjunud, olime üksteisele isegi igawaks jäänud — kõik oli igapäewaseks saanud kui tuli Jüri Rumm ja tõi meie külasse uusi kõneaineid, uusi sündmusi ja uut elu. Elagu ta kaua ja ühes temaga ta noor kaasa!

[Rumm ja Leeni tõstetakse kätele ja kõik laulavad: „Nad elagu!“]

Rumm: [peale laulu, Leenit käekõrwal hoides:] Me täname! Ma ei wõinud aimatagi, et põlatud Siberis nii palju häid sõpru eest saan leidma. Pidin lahkuma sellelt õnnetult kodumaalt, kust ka teie kõik kord lahkuma olete pidanud, sest seal oli kitsas ja kibe see leib, mida andis meile parunite arm. Siber wõttis meid kõiki wastu. Wõtke siis ka mind wastu — teie naabriks ja sõbraks ja laulame ühes koos meie uut isamaa laulu:

„Siber suur ja lai
 „Kodumaaks mul' sai.
 „Kadund õnnest mulle
 „Nüüd mälestus weel jäi.

Kõik: [laulavad:] [Noot Jüri Rumm II jägu.]

„Siber suur ja lai
 „Kodumaaks mul' sai.
 ∴ „Kadund õnnest mulle
 „Nüüd mälestus weel jäi. ∴

Laulu lõpul eesriie.

LÕPP.

www.books2ebooks.eu